

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมมนุษย์ทุกแห่งมักจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ในบางครั้งการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างช้า ๆ ซึ่งไม่ค่อยมีผลกระทบกระเทือนต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมมากนัก แต่ในบางขณะการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีขอบเขตกว้างขวางอันส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อวิถีชีวิตของสมาชิกในสังคมนั้น¹ เราจะเห็นได้ว่าในสังคมสมัยก่อนมีการเปลี่ยนแปลงไม่มาก วิถีความเป็นอยู่ของผู้คนก็เปลี่ยนแปลงไปอย่างช้า ๆ ไม่ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด สมาชิกในสังคมสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงนั้นได้ แต่หลังจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมและความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการในตอนปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านประยุกต์การ มีการนำเอาเครื่องจักรกลมาช่วยในการเพิ่มผลผลิตและแทนแรงงานของมนุษย์ทั้งภายในโรงงานอุตสาหกรรมและภายในบ้าน ปัจจัยเหล่านี้ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว² เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในสังคมใด บทบาทและสถานภาพของสมาชิกในสังคมนั้นก็จะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างน้อยก็ชั่วระยะหนึ่ง³

¹ อานนท์ อากาภิรม, แนวคำบรรยายและตัวอย่างคำถาม สังคมวิทยาเบื้องต้น. (พระนคร: โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, 2514), หน้า 107.

² ประสาท หลีกศิลา, สังคมมนุษย์ในค่านพดคติกรรมศาสตร์. (พระนคร: วัฒนาพานิช, 2514), หน้า 96.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 95 - 6.

ในปัจจุบันบทบาทของสตรีได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก สตรีซึ่งเคยเก็บตัวอยู่แต่ในบ้าน ทำหน้าที่เป็นแม่บ้านแม่เรือน ก็เริ่มเข้าไปมีบทบาททั้งในค่านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ดังจะเห็นได้จากปัจจุบันมีสตรีไทยจำนวนมากไม่น้อยออกไปทำงานนอกบ้าน ตามสถานที่ราชการ โรงงานอุตสาหกรรม และสถานประกอบการธุรกิจของเอกชน⁴ ตลอดจนได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาเทศบาลและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหลายต่อหลายคนแล้ว⁵ แต่อย่างไรก็ตามยังมีสตรีอีกเป็นจำนวนมากไม่พอใจที่ตนยังไม่มีบทบาทที่เทียบเท่ากับบุรุษอย่างแท้จริงในค่านเศรษฐกิจการเมือง สังคม และอื่น ๆ ในประเทศภาคพื้นยุโรป และอเมริกาพวกสตรีมีการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องให้มีกฎหมายรับประกันความมีสิทธิเท่าเทียมกันระหว่างบุรุษและสตรี⁶ แต่ก็มิได้อยู่เสมอ ๆ ที่การเรียกร้องได้รับการต่อต้านจากฝ่ายตรงข้าม ทำให้สตรีประสบความสำเร็จอย่างมากขึ้นในการตัดสินใจว่าควรปฏิบัติตัวอย่างไร จึงจะ "เหมาะสม" กับบทบาทของสตรี⁷ และโดยเฉพาะสตรีที่ปฏิบัติตามบทบาทภรรยา

⁴ลีณี กมลนาวิณ, "การเปลี่ยนแปลงฐานะและบทบาทในสังคมของสตรีไทย," วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์, 11(กรกฎาคม, 2514), 433.

⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 426.

⁶Mildred Well, 'The Rise and Fall of Women's Liberation: The New Feminism Emerges,' The Social Studies, LXVI(July - August, 1975), 164 - 7.

⁷Lorraine Cohen Davis, "The Information and Perceptions of Twelfth Grade Students About the Economic and political Roles of Women," (unpublished Ed.D. Thesis, Indiana University, 1974), p. 2.

เป็นผู้ประสบความสำเร็จเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทมากที่สุด⁸ เนื่องจากไม่มีการกำหนดบทบาทตายตัวแน่นอนสำหรับภรรยา คือยังเป็นทั้งแม่บ้าน ผู้ทำงาน ผู้มีการศึกษา ผู้เลี้ยงเด็ก เพื่อน ผู้แนะนำ พยาบาล ผู้ขับรถ ฯลฯ บทบาทดังกล่าวเป็นการยากที่จะให้คน ๆ หนึ่งทำได้หมด บางครั้งจึงเกิดความสับสนในบทบาท⁹ มีบางคนกล่าวว่าสภาวการณ์เหล่านี้จะทำให้เกิดความไม่เป็นระเบียบในสังคม¹⁰ ซึ่งตรงกับที่ ประสาท หลักศิลา¹¹ กล่าวว่าไว้ว่า

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์แห่งใด มิใช่ว่าจะเข้าไปโดยราบรื่นและสอดคล้องกันไปทุกส่วนของสังคมมนุษย์แห่งนั้น ย่อมมีคนพวกหนึ่งพวกใดหรือองค์การทางสังคมองค์การหนึ่งองค์การใดทำตนเป็นปฏิปักษ์หรือไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงนั้น... เหล่านี้เองก่อให้เกิดการขัดข้องขึ้นในสังคมมนุษย์ที่เรียกว่าเป็น ปัญหาสังคม.

เมื่อบทบาทของสตรีในปัจจุบันเกิดความสับสนและมีกลุ่มคนบางพวกยังไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงบทบาทของสตรีทำให้เกิดปัญหาทางสังคมขึ้นอย่างมากมาย ดังนั้นในบางประเทศจึงมีการเตรียมวิธีรุ่นทั้งชายและหญิงให้รู้จักบทบาทที่ตนจะต้องเป็นต่อไปในอนาคต เพราะ

⁸ Frank R. Scarpitti, Social Problems. (New York: Holt Rinehart and Winston, Inc., 1964), p. 80.

⁹ สุพิศรา สุภาพ, ปัญหาสังคม. (พิมพ์ครั้งที่ 1; นครหลวงกรุงเทพธนบุรี: ไทยวัฒนาพานิช, 2515), หน้า 97.

¹⁰ C. Davis, op.cit., p. 2.

¹¹ ประสาท หลักศิลา, ปัญหาสังคม ฉบับปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม. (พระนคร: สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, 2514), หน้า 332.

ถือว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่สำคัญและเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อเตรียมตัวเป็นผู้ใหญ่ต่อไปในอนาคต Hurlock¹² กล่าวว่า "วัยรุ่นเป็นวัยแห่งการปรับตัว เป็นวัยแห่งปัญหา และเป็นวัยที่มีความเครียดทางอารมณ์" และเนื่องจากวัยรุ่นไม่เข้าใจตนเอง ไม่แน่ใจในความสามารถของตัวเอง จึงมักตั้งคำถามถามตัวเองอยู่เสมอว่า ตัวเองเป็นคนชนิดใด และในสายตาของคนอื่นเขาเป็นคนอย่างไร ทำอย่างไรตัวเองจึงจะมีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศของตนตามที่สังคมต้องการ¹³ ดังนั้นวัยรุ่นจึงต้องการแสวงหาบทบาทและค่านิยมทางสังคมที่เขาพอใจมาเป็นแบบแผนพฤติกรรมในการดำรงชีวิต¹⁴ แต่ในปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นอาจมีวัยรุ่นบางคนไม่ทราบหรือไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงบทบาทของสตรี ผู้วิจัยจึงได้ออกศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ห้าเกี่ยวกับบทบาทของสตรีด้านเศรษฐกิจและการเมือง เพื่อสำรวจหลักสูตร การจัดสภาพการเรียนการสอน ตลอดจนสื่อมวลชนต่าง ๆ ว่าสิ่งเหล่านี้ทำให้วัยรุ่นมีความเข้าใจเรื่องบทบาทของสตรีในปัจจุบันใดถูกคองหรือไม่ และได้มีการเปลี่ยนแปลงยอมรับว่าสตรีมีสิทธิความเสมอภาคเท่าเทียมกับบุรุษหรือไม่ ในเมื่อนานาประเทศและองค์การสหประชาชาติก็ยอมรับว่าสตรีมีสิทธิเท่าเทียมกับบุรุษทุกประการ

¹² Elizabeth B. Hurlock, Adolescent Development. (New York: McGraw - Hill Company, Inc., 1946), p. 3.

¹³ Mary H. Frank and Lawrence K. Frank, Your Adolescent At Home and In school. (New York: The Viking Press, 1956), p. 106.

¹⁴ Gene R. Medinnus and Ronald C. Johnson, Child and Adolescent Psychology: Behavior and Development. (New York: John Willey & Sons, Inc., 1969), pp. 682 - 3.

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งหมายที่จะศึกษา

1. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในปีการศึกษา 2518 เกี่ยวกับบทบาทของสตรีในด้านเศรษฐกิจและการเมือง
2. ตัวแปรบางอย่างคือ เพศของนักเรียน อาชีพและระดับการศึกษาของบิดามารดา และรายได้ของครอบครัว ว่ามีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทของสตรีเพียงใดหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่ดีต่อบทบาทใหม่ของสตรีในด้านเศรษฐกิจและการเมือง
2. นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในด้านเศรษฐกิจและการเมืองไม่แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในด้านเศรษฐกิจและการเมืองไม่แตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพกับนักเรียนที่มารดาไม่ได้ประกอบอาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในด้านเศรษฐกิจและการเมืองไม่แตกต่างกัน
5. นักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในด้านเศรษฐกิจและการเมืองไม่แตกต่างกัน
6. นักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในด้านเศรษฐกิจและการเมืองไม่แตกต่างกัน
7. นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในด้านเศรษฐกิจและการเมืองไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจากมีเวลาจำกัดการวิจัยนี้จึงมีขอบเขตดังต่อไปนี้

1. การวิจัยนี้จะเกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2518 ซึ่งยังคงมีบิดา มารดา หรือบิดามารดา จำนวน 298 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นพวกให้ได้สัดส่วนระหว่างจำนวนนักเรียนชายและนักเรียนหญิงของแต่ละโรงเรียนกับจำนวนประชากรทั้งหมด จากโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ภายในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียนดังนี้

1.1	โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)	จำนวน	100 คน
1.2	โรงเรียนยานนาวาเวชวิทยาคม	จำนวน	43 คน
1.3	โรงเรียนวัดชีโนรส	จำนวน	52 คน
1.4	โรงเรียนเทเวศร์ศึกษา	จำนวน	57 คน
1.5	โรงเรียนศรีวิกรม์	จำนวน	28 คน
1.6	โรงเรียนโรจน์เสรีวิทยา	จำนวน	18 คน

2. การวิจัยนี้จะเกี่ยวข้องกับทัศนคติของสตรีไทยในค่านิยมเศรษฐกิจและการเมืองเท่านั้น

3. ตัวแปรที่ศึกษามีดังนี้

- 3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ เพศของนักเรียน อาชีพและระดับการศึกษาของบิดามารดา และรายได้ของครอบครัว
- 3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในค่านิยมเศรษฐกิจและการเมือง

ข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อตกลงเบื้องต้นที่เป็นพื้นฐานของการวิจัยนี้ มีดังนี้

1. แบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบสำรวจ สามารถวัดความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ห้าเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในด้านการเศรษฐกิจและการเมืองได้
2. ข้อความแต่ละข้อของแบบสอบถามมีความสำคัญเท่า ๆ กัน
3. ผู้วิจัยถือว่านักเรียนทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะทราบข่าวสารสภาพและบทบาทของสตรีในปัจจุบัน

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การวิจัยนี้อาจไม่สมบูรณ์ เนื่องจากเหตุดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่ได้มาอาจคลาดเคลื่อน ถ้านักเรียนตอบไม่ตรงกับความรู้ที่แท้จริงของตน
2. ผู้วิจัยกำหนดให้คำตอบแต่ละข้อมีความสำคัญเท่ากัน ซึ่งคำตอบแต่ละข้อมีความสำคัญต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสตรีมากน้อยไม่เท่ากัน
3. ตัวแปรบางตัว เช่น พื้นความรู้เดิม ระดับสติปัญญา ความสนใจ หรือความรู้เกี่ยวกับบทบาทของสตรี ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้ควบคุมอาจมีผลต่อความคิดเห็นของนักเรียนได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์แก่โรงเรียนและครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาที่จะจัดการปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนและประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติและอุดมคติของนักเรียนให้ถูกต้องและเหมาะสมกับความคิดและเหตุการณ์ในปัจจุบัน

คำจำกัดความ

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2518 ของโรงเรียน
บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) โรงเรียนยานนาเวชวิทยาคม โรงเรียนวัดสีโนรส
โรงเรียนเทพสตรีศึกษา โรงเรียนศรีวิกรม์ และโรงเรียนโรจน์เสวีวิทยา

บทบาทของสตรี หมายถึง บทบาทของสตรีไทย

บทบาทใหม่ของสตรี หมายถึง บทบาทของสตรีไทยที่มีสิทธิและความสามารถในการประกอบอาชีพและการมีส่วนร่วมทางการเมืองเท่าเทียมกับบุรุษทุกประการ

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

เท่าที่ได้ศึกษามายังไม่พบผู้ใดทำการวิจัยเรื่องนี้เลย แต่มีหลายท่านได้ค้นคว้าเรื่อง
ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับการวิจัยนี้บ้าง ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ มีดังต่อไปนี้คือ
งานวิจัยที่ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสตรี โดยใช้ประชากรเป็นหญิง
มีดังนี้

สุชาดา สีตบุตร¹⁵ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาความคิดเห็นของเด็กวัยรุ่น
หญิงเกี่ยวกับบทบาทของหญิงในสังคมปัจจุบัน" ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนหญิงที่
กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ในโรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร โรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน และโรงเรียนเตรียมอุดม
ศึกษา เป็นจำนวนทั้งสิ้น 177 คน ผลการวิจัยพบว่าเด็กวัยรุ่นหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ

¹⁵สุชาดา สีตบุตร, "การศึกษาความคิดเห็นของเด็กวัยรุ่นหญิงเกี่ยวกับบทบาท
ของหญิงในสังคมปัจจุบัน," (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2509). (พิมพ์คัด)

บทบาทของสตรีไทยครั้งนี้ ในด้านการประกอบอาชีพ สตรีควรมีสติและโอกาสเป็นหัวหน้างาน ในบางตำแหน่งที่เหมาะสม อาชีพที่เหมาะสมที่สุดสำหรับสตรีคือครู ในด้านการเมือง สตรีควรมีบทบาทเฉพาะบางตำแหน่งที่เหมาะสมกับเพศเท่านั้น นอกจากนี้วัยรุ่นหญิงยังมีความคิดเห็นว่า สตรีเป็นเพศที่ทำประโยชน์แก่สังคมได้มาก แต่เสียเปรียบบุรุษทั้งในด้านธรรมชาติและสังคม ต้องรับภาระหน้าที่ต่าง ๆ มากกว่าบุรุษ ถูกควบคุมไม่มีอิสรภาพ และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพของสตรีในอนาคตว่าจะดีขึ้นเรื่อย ๆ ได้รับความสำคัญมากขึ้นทุกด้าน และได้รับความเห็นใจพร้อมทั้งจะได้รับการยกย่องมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่วน R.H. Turner ¹⁶ ได้ทำการศึกษานักเรียนหญิงที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นปีที่ 12 ในเมือง Los Angeles พบว่า ถ้าให้นักเรียนหญิงเลือกระหว่างการแต่งงานกับการประกอบอาชีพ จะมีจำนวนอยู่เพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่เลือกการประกอบอาชีพเพียงอย่างเดียว และ Helen C. Smith ¹⁷ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "An Investigation of the Attitudes of Adolescent Girls toward Combining Marriage, Motherhood, and a Career"

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประกอบอาชีพของมารดา กับทัศนคติของบุตรหญิงที่มีต่อการประกอบอาชีพของหญิงที่แต่งงานและมีบุตรแล้ว ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม

¹⁷ Helen C. Smith, "An Investigation of the Attitudes of Adolescent Girls toward Combining Marriage, Motherhood, and a Career," Dissertation Abstracts. 29: 11 - A (May, 1969), 3883.

ไปยังไต้ยังนักเรียนหญิงชั้นปีที่ 10 และ 11 จำนวน 268 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่ง
 อยู่บริเวณรอบ ๆ New York ผลของการวิจัยพบว่า นักเรียนหญิงที่มารดาประกอบอาชีพ
 มีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพของหญิงที่แต่งงานและมีบุตรแล้วมากกว่านักเรียนหญิงที่
 มารดาไม่ได้ประกอบอาชีพ และ Smith ยังพบว่านักเรียนหญิงที่มารดามีชื่อเป็นชาวผิวขาว
 มีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพของหญิงที่แต่งงานแล้วมากกว่านักเรียนหญิงที่มารดาเป็นชาว
 ผิวขาว และ S.L. Bem และ D.J. Bem¹⁸ ได้พบว่าในการเลือกประกอบอาชีพ
 เด็กหญิงมีแนวโน้มที่พยายามไม่เลือกงานในลักษณะที่เป็นงานของเพศชาย โดยเฉพาะทาง
 ด้านวิทยาศาสตร์ แต่จะเลือกงานที่เหมาะสมกับเพศหญิง เช่น การเป็นครู งานทางด้าน
 สังคม (Social Work) และพยาบาล เป็นต้น และนอกจากนี้ L.I. Mac Pherson¹⁹
 ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Effects of Social Class on Females' Perceptions
 of Traditional Sex - Role Adherence in Occupations" โดยมีวัตถุประสงค์
 เพื่อศึกษาว่านักเรียนหญิงที่มีชั้นของสังคมต่างกันมีการรับรู้ต่างกันหรือไม่ในเรื่องเกี่ยวกับการ
 การประกอบอาชีพตามบทบาทดั้งเดิมของแต่ละเพศ ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนหญิง
 จำนวน 189 คน ในโรงเรียนมัธยมแบบประสม (Comprehensive High School)
 ในเมือง Glendale รัฐ Arizona โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 พวก จำแนกตามชั้น

¹⁸ S.L. Bem and D.J. Bem. "We 're All Nonconscious Sexists,"
Psychology Today. 4(November, 1970), 22 - 6.

¹⁹ Lucille I. MacPherson, "The Effects of Social Class on
 Females' Perceptions of Traditional Sex - Role Adherence in Occupations,"
Dissertation Abstracts 31: 9-A (March, 1971), 4467.

ของสังคมโดยใช้อาชีพของครอบครัวเป็นเกณฑ์ ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น Inventory ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยรายชื่ออาชีพต่าง ๆ 100 อาชีพ นำไปให้นักเรียนเลือกว่าอาชีพเหล่านั้นเหมาะสมกับชายหรือหญิง ผลการวิจัยพบว่า ชั้นของสังคมเป็นปัจจัยสำคัญต่อการรับรู้ของนักเรียนหญิงในเรื่องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพตามบทบาทดั้งเดิมของแต่ละเพศ

นอกจากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวแล้ว ยังมีผลงานวิจัยที่ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสตรี โดยใช้ประชากรทั้งชายและหญิง มีดังนี้

ลดาวัลย์ วรรณจำรัส²⁰ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติและความสนใจของนักศึกษาที่มีต่อชีวิตครอบครัว" ในการดำเนินการวิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยัง นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักศึกษามหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ จำนวนทั้งสิ้น 1,185 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าบุรุษควรมีหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัวแต่ไม่ใช่เป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในครอบครัว เพราะการออกความเห็นต่าง ๆ ไม่ใช่เป็นของหัวหน้าครอบครัวคนเดียว ความรับผิดชอบงานบ้านและการดูแลความทุกข์สุขภายในครอบครัวเป็นหน้าที่โดยตรงของสตรี และนอกจากนี้ยังเห็นว่าสตรีควรออกไปทำงานนอกบ้าน เพราะสภาพของเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป และ Allen E. Guskin²¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Changing Value of Thai College Students" ในการดำเนินการวิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนฝึกหัดครูที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 ในโรงเรียนฝึกหัดครูและวิทยาลัยครู 13 แห่ง และนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ

²⁰ลดาวัลย์ วรรณจำรัส, "ทัศนคติและความสนใจของนักศึกษาที่มีต่อชีวิตครอบครัว," (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2505). (พิมพ์ผิด)

²¹

Allen E. Guskin, "Changing Value of Thai College Students" A Research Report. (Bangkok: Faculty of Education Chulalongkorn, University, 1964)

ปีที่ 2 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นชาย 1,324 คน และหญิง 1,554 คน รวมทั้งสิ้น 2,878 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาไทยส่วนใหญ่มีความเห็นพ้องกันว่าสตรีควรมีงานอาชีพโดยไม่คำนึงว่าแต่งงานหรือมีบุตรแล้วหรือไม่ก็ตาม นอกจากนี้นักศึกษาชายยังมีความเห็นว่าเป็นเมื่อแต่งงานแล้วคู่สมรสควรแยกอยู่อาศัยโดยมีสามี เป็นหัวหน้าครอบครัว ภรรยาทำหน้าที่เป็นแม่บ้าน และรับผิดชอบดูแลทุกข์สุขของคนในครอบครัว และเผ่าทิพย์ จำปาเทศ²² ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของกลุ่มชนบางอาชีพต่อบทบาทของสตรีไทย" การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทของสตรีไทย ของบุคคลในอาชีพต่าง ๆ คือ ครู แพทย์ และวิศวกร ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้มีจำนวน 271 คน โดยใช้แบบวัดความคิดเห็นต่อบทบาทของสตรีไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นต่อบทบาทของสตรีไทยของบุคคลต่างอาชีพและต่างประเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (๙.01) โดยที่ชายมีความคิดเห็นต่อบทบาทของสตรีไทยแตกต่างจากหญิงอย่างมีนัยสำคัญ (๙.01) และเพศหญิงมีความคิดเห็นตรงกับคนส่วนมากกว่าเพศชาย เมื่อพิจารณาย่อยแล้ววิศวกรหญิงมีความคิดเห็นตรงกับคนส่วนมากกว่าวิศวกรชาย (๙.01) และพบว่าครูมีความคิดเห็นตรงกับคนส่วนมากที่สุด ส่วนวิศวกรน้อยที่สุด และ M.S. Dunn²³ ได้ศึกษาเรื่อง "Marriage Role Expectation of Adolescents" ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นปีที่ 12 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนหญิง

²² เผ่าทิพย์ จำปาเทศ, "ความคิดเห็นของกลุ่มชนบางอาชีพต่อบทบาทของสตรีไทย" (วิทยานิพนธ์ปริณิญาโทบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517). (อัครสำเนา)

²³ M.S. Dunn, "Marriage Role Expectation of Adolescents," Marriage and Family Living, 22(1960), 99-111. quoted in L.C. Davis, op.cit., pp. 34 - 5.

มีความคาดหวังมากกว่านักเรียนชายในเรื่องความมีสิทธิเท่าเทียมกันระหว่างสามีและภรรยา และยังพบว่านักเรียนหญิงมีความเห็นว่างานบ้านเป็นหน้าที่รับผิดชอบที่สำคัญของภรรยา ส่วนนักเรียนชายมีความเห็นว่าการหาเงินมาเลี้ยงดูครอบครัวเป็นความรับผิดชอบของสามี และ E. Davis²⁴ ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนในรัฐทางตอนใต้ 2 - 3 รัฐ และสรุปว่าทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงต่างก็ไม่ชอบที่จะให้ภรรยาประกอบอาชีพไม่ว่าจะเป็นในระบอบใดก็ตาม โดยมีนักเรียนร้อยละ 33.00 ชอบเห็นด้วยที่จะให้ภรรยาทำงาน และมีนักเรียนหญิงร้อยละ 45.00 แสดงความปรารถนาที่จะทำงานภายหลังแต่งงาน นอกจากนี้ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงต่างก็เห็นด้วยที่สามีควรมีรายได้มากกว่าภรรยา ส่วนเรื่องต่าง ๆ ของครอบครัวนั้นทั้งสามีและภรรยาควรร่วมกันตัดสินใจ และ L.C. Davis²⁵ ได้ทำการวิจัยเรื่อง " The Information and Perceptions of Twelfth Grade Students about the Economic and Political Roles of Women " โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนชั้นปีที่ 12 ทั้งชายและหญิงจำนวนทั้งสิ้น 235 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา 5 แห่ง ใน West Central Wisconsin ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้บทบาทใหม่มากกว่าบทบาทดั้งเดิมของสตรีในด้านเศรษฐกิจและการเมือง นักเรียนหญิงมีการรับรู้บทบาทใหม่ของสตรีมากกว่านักเรียนชาย นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทของสตรี คือ ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทของสตรี อาชีพของบิดา ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง แผนภายหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษา และ อาชีพที่คาดหวังของนักเรียน

24

E. Davis, "Adult Sex-Related Role As Conceived by Adolescents," Proceedings of Southwestern Sociology Association. 16(1966), 239-47.
quoted in L.C. Davis, op.cit., p. 33.

25

L.C. Davis, loc.cit.